

יחידת בֵּית/דָּאָרִי - בֵּיתִי – כִּיתָה ה'

מטרות על

1. התלמיד יכיר /יידע אוצר מילים בערבית המדוברת בנושא הבית והמשפחה.
2. התלמידים ידעו את חשיבות המשפחה בחיי הפרט בתרבות הערבית.
3. התלמיד יתוודע להכנסת אורחים ולמנהגי אירוח בקרב האוכלוסייה הערבית בישראל ואת משמעות הביטוי "תַּפְדָּל, (א)לְבֵית בֵּיתֶכָּ".

מטרות אופרטיביות

1. התלמיד ידע לספר על המשפחה הפרטית שלו, כמה נפשות יש בה, מה גילו של כל אחד, מה כל אחד אוהב או לא אוהב.
2. התלמיד ימסור מידע בסיסי על מקום מגוריו ויתאר את חדרי הבית בערבית.
3. התלמיד יוכל לנהל שיחה בסיסית עם המורה או עם תלמידים אחרים ולתאר את הבית שלו (מה יש בתוך הבית ומסביב לו), במקביל ילמד לשאול שאלות: וְיֵין בֵּיתֶכָּ? וְיֵין אֲנִי סֵאכָן? פִּי אֵי שֶׁאֲרַע? אֵי עֲמֶאֱרָה? אֵי טֵאבֶּק? כֵּם עֶרְפָּה פִּי בֵיתֶכָּ?...).
4. התלמיד ייחשף לנושאים הדקדוקיים הבאים:
 - זכר/ נקבה: כִּיף חֵאלֶכָּ? / כִּיף חֵאלֶכְּ? אֲחָפִי לִי עֵן חֵאלֶכְּ.. / אֲחָפִילִי עֵן חֵאלֶכְּ.. תַּפְדָּל / תַּפְדָּלִי ..
 - תא מרבוטה: וְיֵין סֵאכָן? / וְיֵין סֵאכָנָה? - מְבִסוּט / מְבִסוּטָה – תַּלְמִיז / תַּלְמִיזָה - מְעֵלָם / מְעֵלָמָה - מְדִיר / מְדִירָה

אוצר המילים הנדרש

אֲנֵא סֵאכָן / סֵאכָנָה פִּי *أنا ساكن / ساكنة في אני גר / גרה ב
בֵּית, בֵּיתִי, בֵּיתֶכָּ, בֵּיתֶכָּ *بيت, بيتي, بيتك
בֵּית, בֵּיתִי, בֵּיתֶכָּ, בֵּיתֶכָּ
בֵּית אֲרָדִי بيت أَرْضِي בית קרקע

עמארה / בית משתרכ
عمارة / بيت مشترك
בניין / בית משותף
שאַרע שׂאָרע רחוב
נמרה / רקם نمرة / رقم מספר
חארה حارة שכונה
מדינה مدينة עיר
דולה دولة מדינה
קרפה قرية כפר
בילד *بلد יישוב
טאָבּק طابق קומה
מקעד مصعد מעלית
דרג' درج מדרגות
שקה, דאר شقة, *دار דירה
ביטויים ופתגמים: אַלְבִּית בִּיתֵכּ البيت بيتك

שירים מומלצים

1. "נחנ אל-עא'לה" - نَحْنُ الْعَائِلَة

<https://www.youtube.com/watch?v=qtcr84PaNxE>

2. חָבָר פּוֹק חָבָר – أمل مرقس https://www.youtube.com/watch?v=EIP_ob7Mg3I

3. "אלף בא בובאיה" أَلْفَ بَا بُوبَايَة

<https://www.youtube.com/watch?v=wdgjo8LyFUw>

4. "רַמְדָּאן יִגְ'מַעוּנָא" – رَمَضَانَ يَجْمَعُنَا
<https://www.youtube.com/watch?v=MFMFVupioMY>
5. "עיד (א) למילאד" – عيد الميلاد (جوليا بطرس)
<https://www.youtube.com/watch?v=eKvxBRlr-S4>
6. "פיה ענא שג'רה" فِي عِنَّا شَجَرَة
<https://www.youtube.com/watch?v=zBrsm bpmss>
7. "זרענא ג'זרה" زَرَعْنَا جَزَرَة
<https://www.youtube.com/watch?v=qw5A11VesGA>
8. "כָּל (א) לעילא סהראנין" - كُلَّ الْعَيْلَة سَهْرَانِيْن
<https://www.youtube.com/watch?v=kWNQX MV8Od4>

משחקים

- משחק זיכרון (ניתן לבקש מהתלמידים להכין בבית כמשימת אתגר כרטיסיות עם תמונות ומילים שלמדו ביחידה זו).
- בינגו מילים (המורה מכינה דפי בינגו המכילים אוצר מילים שנלמד ביחידה), ניתן לבקש גם מהתלמידים להביא את המשחק עצמו "בינגו" כדי לעורר עניין אצל התלמידים ובזמנית לתרגל אוצר מילים שנלמד.
- הצגה (ניתן לחלק את הכיתה לקבוצות, כל קבוצה תכתוב תסריט דומה למה שנלמד ביחידה על הילדים הערבים ולבנות משהו דומה על התלמידים עצמם, כל אחד יספר כמה דברים על עצמו).
- תאטרון בובות – אפשר לעשות חגיגה גדולה בכיתה, חלק מהילדים הוא הקהל וחלק מציגים בובות שמדברות "ערבית" – הקהל יוכל לשאול אותם שאלות בערבית והבובה עונה וכו'..)
- משחק תפקידים בשילוב אביזרים ופריטי לבוש (בדומה לרעיונות קודמים).
- אם אחד התלמידים מנגן בכלי מסוים, ניתן להציע לתלמידים ללמוד לנגן שיר שנלמד בכיתה, להביא את הכלי המוסיקלי לכיתה ולשיר ביחד אתו.

הערכה חלופית

1. התלמיד יצלם סרטון, יציג את בני המשפחה ויצלם את ביתו, יתאר מה יש בבית ומחוצה לו, על פי אוצר המילים שנלמד ביחידה.
2. התלמיד יכין דגם של ביתו ויתאר בערבית את הבית שלו ואת אנשי הבית.
3. התלמיד יכין משחק קופסא/ קלפים לתרגול אוצר מילים שנלמד ביחידה. (פירוט לעיל בתת-כותרת "משחקים").

שיעור 1

1. כותרת היחידה: ביתי/דארי

שיחה פתוחה עם התלמידים: ספרו על הבית/המשפחות שלכם בעברית. (לרשום תוך כדי על הלוח/להקליד במצגת מוכנה מראש עם שמש האסוציאציות את תשובות התלמידים).

2. שאלות מקדמות חשיבה: (5 דק')

- האם אתם מכירים משפחות ערביות?
- כמה נפשות מונה משפחה ערבית לדעתכם?
- האם ביקרתם פעם אצל משפחה ערבית? איך הבית שלהם נראה?
- האם אתם מכירים מילים בערבית הקשורים לבית ולמשפחה?

3. פעילות בכיתה: המורה קורא: **تعالوا نتعرف على...** בואו נכיר "אֶסְמִי מַאֲרִיא" המורה משמיע את הקטע והתלמידים מאזינים – אפשר להציג את הטקסט בתעתיק/בערבית במצגת/ על הלוח:

מֶרְחָבָא מֶרְחָבָא.

אֶסְמִי מַאֲרִיא מַאֲרִיא. אֲנִי מִן דָּאָר דָּאָר ח'וֹרִי.

אֲנִי סַאֲכָנָה פִּי (אל)נְאֶסְרָה. בְּ(א)לְעֶבְרָאִי בִּיקוּלוּ "נצרת".

א(ל)נְאֶסְרָה הִיא אֶכְבֵּר בְּלַד עֶרְבִיָּה פִּי אֶסְרָאִיל.

אֲנִי בְּנַת עֶרְבִיָּה מְסִיחִיָּה.

פִּי (אל)נְאֶסְרָה סַאֲכָנִין עֶרֶב מְסִיחִיָּין וּמְסִלְמִין.

השמעת הקטע על ידי המורה בפעם הראשונה ללא הפסקה. קריאה שניה עם תרגום (בעזרת התלמידים) ודגש על מילים חדשות:

1. אַנא מן דאר דאר – הסבר על משמעות המילה 'דאר' בחברה הערבית, 'דאר' דומה למילה העברית "דירה" ויש לה שתי משמעויות: בית או שם משפחה – לתרגל עם התלמידים את המשפט: אסמי..... ואנא מן דאר....).

2. אַנא סאַכְנָה פִּי (אל)נְאַסְרָה. לתרגל את המשפט בכיתה: אנא סאכְנָה פִּי .. אנא סאַכְנָה פִּי...

3. א(ל)נְאַסְרָה היא אַכְבֵּר בְּלֵד עַרְבִיָּה פִּי אַסְרָא'יל. ערך היתרון: אַכְבֵּר (גדול מ-)

4. אַנא בְּנֵת עַרְבִיָּה מְסִיחִיָּה. לשאול: מה הדת של מאריא? מה אתם חושבים משמעות השם שלה? איזה שם מקביל בעברית? (מרים אמו של ישוע – בנצרות 'מריה הקדושה' היא אמו של ישוע – מנהיג הדת הנוצרית, מאריא תלמד אותנו על הדת שלה ועל חגים ומנהגים לערבים נוצרים בארץ).

5. פִּי (אל)נְאַסְרָה סאַכְנִין עַרְבִּי מְסִיחִיָּין ומְסַלְמִין. מי גר בנצרת? רק ערבים? איזה דתות יש? מה זה "מסיחין"? מה זה "מסלמין"? שמתם לב למילה בריבוי מוסיפים בסוף (-ין). לדוגמה: מְעַלְמִין (ריבוי מועלם: מורים).

משימה לבית מְהֵמָה לַלַּיִל

לתרגל את המשפטים שלמדנו היום ולהקליט מידע על עצמכם ולשלוח לוואטסאפ/למייל. לבחור 5 – 7 תלמידים שיציגו את התוצרים שלהם בפני הכיתה לשיעור הבא.

שיעור 2

חזרה על השיעור הראשון. כל תלמיד מספר איפה הוא גר.
המשך המידע על מאריא:

אנא סאפֿנה פֿי עמארה, בִּיתִי פֿי (אל) טאַבֿק
(אל) רֶאָבֿע.

אַסם חאַרְתְּנאַ "חי (אַל) נחִיל". (שכונת 'הדקלים')
פֿי (א) לְבִית סָאָלֿון, מְטֵבֿח', עֶרְפֿת אָל וַחֲמָאם. פֿיה
כִּמאַן אַרְבֵּעַ עֶרֶף נום.

השמעת הקטע על ידי המורה בפעם הראשונה ללא הפסקה. קריאה שניה עם תרגום (בעזרת התלמידים) ודגש על מילים חדשות:

עמארה

טאַבֿק

חאַרְתְּנאַ

סָאָלֿון

מְטֵבֿח'

תרגול המילים החדשות.

שיעור 3

חזרה ולימוד מילים חדשות:

פי (א)לְעִמָּאָרָה מְסָעֵד וּכְמָאן דָּרַג'.

וּפִיָּהָ ח'מֶס טֹאבֶּק יַעֲנִי אֶל-עִמָּאָרָה **עֲאֵלִיָּה** (גבוהה) (הוספת שמות תואר במידת הצורך).

תרגול המילים החדשות.

שיעור 4

חזרה על המילים.

תרגול מסכם.

פינת הפתגם:

(אל)בֵּית בֵּיתֶכָּ – לנסות לפרש ואחר כך לצייר ציור או לכתוב סיטואציה מתאימה.

סיכום היחידה

בסיום היחידה יידע התלמיד לתאר איפה הוא גר ואיך בנוי ביתו, באיזו קומה הוא גר וכמה חדרים בבית.

יחידת אלֶבִּית (הבית) – כיתה ו'

מטרת על:

התלמיד ירחיב את אוצר המילים של נושא הבית.

מטרות אופרטיביות:

התלמיד יתאר את חדרי הבית בצורה מורחבת ומפורטת.

אוצר המילים ביחידה:

מטבֶּח' *مطبخ מטבח
בֶּלְכוֹן בֶּלְכוֹן מרפסת
סָלוֹן صالون סלון
עִרְפָּה – עִרְפָּ *غرفة – غرف חדר – חדרים
עִרְפֶּת נֹם غرفة نوم חדר שינה
דֶּשֶׁ דֶּשֶׁ מקלחת
חֲמָם حَمَّام אמבטיה, שירותים
בֵּית מִי, בֵּית (א)לח'אֶרְג', מִנְאֶפֶע, בֵּית מִי, בֵּית الخارج, מנאפֶע שירותים
<u>ביטויים ופתגמים:</u>
אֶסְאֵל עַן. (א)לְגִ'אֶר קֶבֶל (אל)דָּאֶר וְעַן. (אל)רִפִּיק קֶבֶל (אל)טָרִיק إِسْأَلْ عَنِ الْجَارِ قَبْلَ الدَّارِ وَعَنِ الرَّفِيقِ قَبْلَ الطَّرِيقِ שאל על השכן לפני (שאתה קונה) דירה ועל החבר לפני שאתה יוצא לדרך
חֲמָם בִּלָּא מִי חֲמָם בִּלָּא מִי אמבטיה בלי מים (בלגן)

שיעור 1

חזרה על אוצר המילים מכיתה ה':

וּן אַנְתְּ סַאכֶּן?

פִּי אִי מְדִינָה / קְרִיָּה / בֵּלַד?

אַנְתְּ סַאכֶּן פִּי עֲמָרָה? כֶּם טַאבֶּק?

ועוד שאלות...

הקניית אוצר מילים חדש: לתלות תמונות או דרך מצגת או שאפשר לבקש מראש לגזור תמונות

של חדרים שונים בבית:

ללמד את המילים: מִטְבַּח', בֶּלְכוֹן, סְאֵלוֹן, דֶּש – מילים דומות לעברית.

כל תלמיד/ה יוסיף שם תואר: פִּי בֵּיתִי מִטְבַּח' קְבִיר, פִּי בֵּיתִי סְאֵלוֹן גְּדִיד...

שיעור 2

חזרה על אוצר המילים והוספת המילים: ע'רָפָה, ע'רַפֶּת נום, ע'רַפֶּת אָפֶל .

לעבוד עם תמונות. כל אחד יספר כמה חדרים יש בביתו, כמה חדרי שינה ומי ישן בכל חדר.

שיעור 3

חזרה

לימוד המילים: בית מִן וְחֶמָאם.

התלמידים מתארים את כל הבית.

לשיעור הבא אפשר להכין אלבום עם חדרי הבית או מצגת וכל אחד יתאר את ביתו.

פתגמים:

1. חֶמָאם בֵּלֵא מִן

2. אֶסְאֵל עַן (א)לְגֵ'אֵר קִבֵּל (אל)דָּאֵר – לנסות לנחש את הפירוש, להסביר ולצייר או לכתוב

סיטואציה מתאימה.

שיעור 4

כל תלמיד מתאר את ביתו. אפשר לעבוד עם מצגת או להביא אלבום תמונות ולתאר.

סיכום היחידה

בסיום היחידה יידע כל תלמיד לתאר את החדרים בביתו.